

P.G.D. in Ay. Sc. Sem.-1 Examination

Panchkarma Therapy

March 2022

Time : 2-00 Hours]

[Max. Marks : 50

વિભાગ-૧

નીચેનામાંથી ગમે તે ત્રણ પ્રશ્નોનાં ઉત્તર આપો :

૧ વિરેચનનું પૂર્વ અને પશ્ચાત્ત કર્મ જણાવો.	૧૪
૨ પંચકર્મ દરમિયાન રાખવામાં આવતી કાળજી વર્ણવો.	૧૪
૩ નસ્યકર્મ શું છે? તેની પ્રયોગવિધિ જણાવો.	૧૪
૪ શિરોધારાથી થતા ફાયદા જણાવો.	૧૪
૫ પંચકર્મનાં પ્રયોજન અને પ્રકાર જણાવો.	૧૪
૬ ક્ષીરબસ્તિને વિગતે જણાવો.	૧૪
૭ મનુષ્યના પાચનતંત્રને સમજાવો.	૧૪
૮ મનુષ્યશરીરના રુધિરાભિસરણ તંત્રની ક્રિયાઓ સમજાવો.	૧૪

વિભાગ-૨

નીચેની પ્રશ્નોનાં ઉત્તર એક-બે વાક્યમાં આપો (ગમે તે ચાર) :

(૧) નેત્રતર્પણમાં વપરાતા ઔષધોના નામ જણાવો.	૦૮
(૨) મનુષ્ય શરીરના પાંચ તંત્રોનાં નામ જણાવો.	
(૩) પિત્તશમનાં દ્રવ્યો જણાવો.	
(૪) વિરેચનમાં ધૂતપાન દરમિયાન કેવી સાવચેતી રાખવામાં આવે છે?	
(૫) અનુપાન બસ્તી કઈ અવસ્થામાં આવી શકાય?	
(૬) વમનકર્મ માટે વપરાતી ઔષધિના નામ જણાવો.	
(૭) વિવિધ બસ્તી ચિકિત્સામાં કયા કયા દ્રવ્યોનો ઉપયોગ કરવામાં આવે છે?	
(૮) પાંચ ઉત્તસેજકોનાં નામ જણાવો.	

[P.T.O.]

2203E886-2

ENGLISH VERSION

SECTION-I

Answer any three questions :

1	State the pre and post defecation karma (विरेचनकर्म)	14
2	Care taken during Panchkarma.	14
3	What is Nasykarma? Explain its method of experiment.	14
4	Explain the benefits of शिरोधारा।	14
5	State the purpose and type of Panchkarma.	14
6	Describe “क्षीरबस्ति” in details.	14
7	Explain the human digestive system.	14
8	Explain the functions of human circulatory system.	14

SECTION-II

Write any four short notes :

08

- (1) Name the Medicine used in “नेत्रतर्पण”
  - (2) Name the five systems of the human body.
  - (3) Name of the bile ducts.
  - (4) What precautions should be taken during “विरेचन”.
  - (5) At what stage can Anupan Basti be given?
  - (6) Name the medicine used for “वमनकर्म”.
  - (7) What substances are used in various colonial therapies?
  - (8) Give name of Five stimulants.
-